

Gdańsk, dnia 17.06.2024 r.

## Streszczenie rozprawy doktorskiej

**Tytuł rozprawy:** „Zasada fair play w prawie sportowym ”

**Autor:** mgr Mateusz Stramski

**Promotor:** dr hab. Maciej Wojciechowski - Katedra Teorii i Filozofii Państwa i Prawa  
Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego

Celem niniejszej rozprawy doktorskiej jest analiza statusu normatywnego zasady *fair play*. Dotychczas zasada *fair play* była postrzegana przede wszystkim jako zbiór norm etyczno-moralnych stworzonych na potrzeby współzawodnictwa sportowego. Przedmiotowa zasada cechuje się takimi wartościami etycznymi jak m.in.: uczciwe postępowanie, równość szans, wystrzeżenie się oszustwa czy pokojowe współzawodnictwo.

Realizacja zasady *fair play* w sporcie profesjonalnym odbywa się głównie w oparciu o powszechnie przyjęte reguły rywalizacji. Ponadto na kształt *fair play* składają się zaakceptowane zwyczaje i dobre praktyki obecne w sporcie (np. przerwanie danej rozgrywki w celu udzielenia pomocy konkurentowi czy dążenie do zwycięstwa w granicach obowiązujących przepisów).

Zasada *fair play* nie jest związana wyłącznie z wydarzeniami odbywającymi się na arenach sportowych. Jest to cały ciąg postaw moralnych kultywowanych zarówno w życiu codziennym, jak i podczas konkretnej rozgrywki sportowej. Osoba kierująca się zasadą *fair play* powinna charakteryzować się wysokimi przymiotami etycznymi, bez względu na rodzaj wykonywanego zajęcia czy status społeczny. Ponadto do przestrzegania zasady *fair play* zobowiązani są nie tylko zawodnicy, ale też wszyscy uczestnicy gospodarczego sektora sportu (np. trenerzy, działacze czy kibice). Zasada *fair play* posiadająca wyżej wymienione cnoty etyczne, została nazwana na potrzeby dysertacji zasadą *fair play* w rozumieniu ducha sportu.

Niestety na skutek powszechnej globalizacji sportu zawodowego, zasada *fair play* ulega stopniowej dewaluacji. Wpływ na powyższe mają społeczne przeobrażenia sportu. Ten sektor gospodarki jest obecnie doskonale funkcjonującą machiną prawno-administracyjną. Powyższa dziedzina generuje ogromne przychody i coraz częściej funkcjonuje jako dobry produkt marketingowy, niepozostający bez wpływu na naciski polityczno-społeczne. Wszystkie te elementy sprawiają, że wartości moralne nie są już tak istotne. Z drugiej strony, gdyby sportowcy przestali przestrzegać podstawowych reguły współzawodnictwa, nie byłoby

możliwości przeprowadzenia jakiegokolwiek procesu rywalizacji. Dlatego wciąż zasada ta pozostaje ważna dla istoty wzajemnego konkurowania.

Monopolistyczny charakter federacji sportowych, jak i specyfika regulacyjna przepisów prawno-sportowych, sprawiają, że występuje coraz więcej problemów na płaszczyźnie prawnej w obszarze sportu profesjonalnego. Wynika to z multimetrycznego charakteru prawa sportowego (tj. mieszania się prywatno-prawnych regulacji sportowych z prawem powszechnym). Sfera problemów prawnych związanych z dziedziną społeczną sportu dotyczy zarówno kwestii związanych bezpośrednio ze współzawodnictwem (np. status prawny sportowca czy klubu sportowego, problem bezstronności arbitra sportowego sądu arbitrażowego), jak i kwestii około sportowych (np. prawo do wizerunku sportowca).

W związku ze specyficznym porządkiem regulacyjnym prawa sportowego i piętrzącymi się problemami prawnymi w sporcie profesjonalnym, należy zagospodarować przestrzeń w celu zastosowania zasady *fair play* w sferze normatywnej. Przekształcenie zasady *fair play* w rozumieniu ducha sportu w zasadę *fair play* w ujęciu normatywnym następuje, w szczególności w przypadku złamania reguł sportowych przez zawodnika bądź klub sportowy. W tego rodzaju sytuacji podmiot obwiniony za złamanie reguł rywalizacji, może zostać ukarany za swoje postępowanie, bądź ma możliwość udowodnienia swojej niewinności. Ponadto zasada *fair play* w ujęciu normatywnym urzeczywistnia się w postaci niektórych orzeczeń sportowych sądów arbitrażowych i sądów europejskich. Uaktywniają ją także działania podejmowane przez przedstawicieli świata sportu, mające na celu eliminację przepisów dyskryminacyjnych (np. sprawa łyżwirmi Claudia Pechstein przeciwko Szwajcarii).

Zasada *fair play* w ujęciu normatywnym może być antidotum na rozmaite problemy prawa sportowego. Dlatego też wybór tematu rozprawy doktorskiej wydaje się być uzasadniony.

Praca składa się z wprowadzenia, czterech rozdziałów oraz uwag końcowych. Pierwszy rozdział dotyczy historii sportu i reguł współzawodnictwa sportowego. Drugi rozdział jest związany z problematyką zasady *fair play* i zasady słuszności. Trzeci rozdział poświęcony jest definicji i strukturze zarówno prawa sportowego, jak i zasady *fair play* w prawie sportowym. W ostatnim rozdziale pracy analizowana jest zasada *fair play* w ujęciu normatywnym. Przedmiotowa analiza dokonywana jest przez pryzmat regulacji prawno-sportowych, zarówno na poziomie ustawodawstwa tworzonego przez federacje sportowe, jak i przepisów powszechnie obowiązujących.